

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY

**TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS
1.1.-31.12.2017**

TILINPÄÄTÖS 31.12.2017
Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.-31.12.2017

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

Sisällysluettelo

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	1
TULOSLASKELMA	8
TASE	9
TASE	10
RAHOITUSLASKELMA	11
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	12
LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA	22
TOSITELAJIT JA TOSITTEIDEN SÄILYTYSTAPA	22
TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	23
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	23

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Omistajat, toiminta-alue ja tehtävät

Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy (PHJ) perustettiin 18.6.1993 ja sen varsinainen toiminta alkoi 1.1.1994. Yhtiön omistajina on 10 kuntaa, joista Lahden kaupunki on yhtiön pääomistaja 58,6 %:n osuudella. Yhtiö kuuluu Lahden kaupunkikonserniin. Toimialueen asukasluku on 202 318 asukasta (tilastokeskus 31.12.2017). Toimialueen pinta-ala on n. 6 000 km².

PHJ hoitaa osakaskuntiensa puolesta kunnanvastuujätteiden käsittely- ja hyödyntämisspalvelut. Yhtiön päätoimipaikka on Kujalan jätekeskus Lahdessa, jossa sijaitsevat toimisto ja kaikki käsittelytoiminnot. Jätteitä vastaanotetaan lisäksi osakaskunnissa sijaitsevilla jäteasemilla, kiertävin keräyksin ja vaarallisen jätteen konteilla. PHJ tarjoaa jätteiden käsittelypalveluita myös elinkeinoelämälle. Yhtiö on hoitanut 1.10.2016 alkaen Lahden kaupungin maan- ja lumen vastaanottoa paikkojen ylläpitotehtävät. Myös Hollolassa, Heinolassa ja Asikkalassa PHJ hoitaa maa-ainesten vastaanottoa kuntien lukuun.

Toimialueen kunnissa on käytössä pääosin kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetus. PHJ hoitaa jätelautakunnan päätöksien mukaisesti koko Kärkölän sekä Sysmän, Orimattilan ja Heinolan eräiden kunnanosien jätekuljetuksien kilpailutustehtävät ja urakoiden valvonnan.

PHJ:n visio ja strategiset päämäärät on kirjattu hallituksen 10.6.2015 tarkistamaan strategiaan vuoteen 2020.

Olellaiset tapahtumat tilikaudella ja sen päättymisen jälkeen

PHJ:n vastaanottama kokonaisjättemäärä (pl. puhtaat ylijäämämaat) oli 180 661 tonnia (228 036 tonnia v.2016), 21 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vastaanotetun jättemäärän vähennys johtuu mm. siitä, että sekalaisen rakennusjätteen vastaanotto yrityksiltä lopetettiin keväällä 2017. Muutos tehtiin osana varautumista hankintalain 10 %:n markkinaehtoiseen liiketoiminnan määrään. Myös pilaantuneita maita vastaanotettiin edellisvuotta vähemmän.

Jätteiden mekaaninen käsittelylaitos, LATE-lajittelulaitos, otettiin koekäyttöön vuoden 2016 lopulla. Laitoksen käyttöönotto jatkui koko kevään ja kesän 2017. Prosessitoimittajan kanssa allekirjoitettiin 25.9.2017 sopimus vastaanotosta puutteellisena. Välittömästi vastaanoton jälkeen käynnistettiin laitoksen revision suunnittelu. Päätökset laitoksen revisiosta tullaan tekemään kevään 2018 aikana.

LATE-lajittelulaitokseen on vastaanotettu 1.3.2017 alkaen kunnanvastuujätettä hankintalain mukaisella horisontaalisella yhteistyösopimuksella Kiertokapula Oy:ltä. Vuonna 2017 määrä oli 19 950 t. Jäte on pääasiassa Kiertokapula Oy:n jäteasemien lavajätteitä. Yhteistyösopimuksen mukaisesti kaatopaikkakelpoiset laitosrejektit LATElta on mahdollista loppusijoittaa Kiertokapulan kaatopaikalle Hämeenlinnaan. V. 2017 laitosrejektit sijoitettiin PHJ:n Kujalan kaatopaikalle. Yhteistyösopimus koskee myös osassa kilpailutettuja kuljetuksia asiakaspalvelutehtäviä ja ajonohjausta, joita Kiertokapula tekee PHJ:n toimeksiannosta.

MURRE-murskauslaitoksen magneettiasemalla syttyi tulipalo 17.5.2017. Laitos oli poissa käytöstä koko kesän 2017. Energijätelinja otettiin käyttöön syyskuussa ja puumurskauslinja marraskuussa. Tulipalosta ei aiheutunut keskeytystä jätteen vastaanottoon.

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

Tulipalosta aiheutui n. 1,5 M€:n omaisuusvahinko ja n. 0,3 M€ lisäkuluja. Vakuutus korvaa vahingoista omavastuun ylittävän kulun.

Lisäksi Kujalassa oli v. 2017 viisi muuta pienempää tulipaloa, joista ei kuitenkaan aiheutunut merkittäviä omaisuusvahinkoja. 12.1.2018 syttyi tulipalo MURREN ja LATEn välisellä kuljettimella. Arvioidut omaisuusvahingot ovat n. 0,2 M€. LATE-laitos saatiin tuotantokäyttöön helmikuun 2018 puolivälissä.

Tulipalojen torjumiseksi toteutettiin loppuvuodesta 2017 MURRElle kohdesammutusjärjestelmän laajennus ja tehtiin muita palonsuojaustoimenpiteitä. Tammikuussa 2018 omaisuusvakuuttaja AIG ilmoitti, että vakuutus päättyy 30.4.2018. Uuden vakuutusturvan hankinta on käynnissä.

Vuoden 2016 alusta tuli voimaan orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto. PHJ on varautunut kieltoon jo usean vuoden ajan mm. ohjaamalla jätteitä muuhun käsittelyyn. Myös mekaanisen lajittelulaitoksen rakentaminen on osa varautumista. PHJ on hakenut Etelä-Suomen AVI:lta poikkeuslupaa sijoittaa orgaanista ainesta sisältävää jätettä kaatopaikalle. Tällä hetkellä on voimassa poikkeuslupa 30.6.2018 saakka erälle jätelajeille, yhteensä 8500 tonnia.

Yhtiössä on vireillä oikeuskäsittely jäteverosta. Asia liittyy Kujalan jätekeskuksen suljetun ja käytöstä poistetun kaatopaikan länsipään saneeraustyömaahan, jossa on käytetty ympäristöluvan mukaisesti jätelasia suunnitelmien mukaisessa rakennekerroksessa. Lasin käyttö sinänsä on sallittua, mutta tullin/verohallinnon mielestä kyseessä on kaatopaikan sulkeminen ja siksi tullin/verohallinnon näkemyksen mukaan lasista olisi pitänyt maksaa jätevero. Ko. kaatopaikka on kuitenkin viranomaisten päätöksellä suljettu jo 1990-luvun alussa sen aikaisin rakennekerroksin. Vuosina 2011-2017 siellä on tehty normaaleja maanrakennustöitä kaatopaikan saneerauksen ympäristöluvan mukaisesti. PHJ siis katsoo, ettei toiminta ole ollut miltään osin jäteveron alaista. Asia on edennyt sekä hallinnollisella puolella että rikosasiana. Hallintoasiana oikaisuvaatimus jäteveropäätöksestä on vireillä verohallinnossa. Syyttäjä on nostanut 5.1.2018 syytteen, jossa toimitusjohtajaa ja toista henkilöä syytetään törkeästä veropetoksesta. Vastajat tulevat vaatimaan syytteen hylkäämistä ennen muuta sillä perusteella, ettei kyseessä ollut jäteveron alainen toiminta, jolloin kukaan ei ole voinut syyllistyä veropetokseen. PHJ on maksanut riidanalaisen jäteveron. Maksettu jätevero viivästysseuraamuksineen (yhteensä n. 0,6 M€) on kirjattu siirtosaamisiin.

Arvio taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

Yhtiön liikevaihto oli 17,0 M€, joka oli 7,8 % enemmän kuin edellisenä vuotena. Liikevaihdon kasvu johtui ennen kaikkea ulosmyynnin (myynti energia- ja materiaalikäyttöön) ja palvelumyynnin kasvusta. Sekajätteen ja biojätteen käsittelyhinnat eivät nousseet vuodelle 2017. Energiajätteen ja lietteiden hintoja nostettiin hiukan vastaamaan käsittelykustannuksia.

Liikevaihto sisältää 0,7 M€ valtiolle tilitettävää jäteveroa (0,8 M€ v. 2016).

Tilikauden tappio oli 0,330 M€ (tilikauden voitto 0,562 M€ v. 2016).

Käyttöomaisuusinvestointien määrä oli 0,8 M€ (7,2 M€ v. 2016). Merkittävin investointi oli loppusijoitusalueen laajennus.

Yhtiöllä oli tilikauden päättyessä korollista vierasta pääomaa yhteensä 18,3 M€ (19,5 M€ v. 2016) Lahden kaupungilta.

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

Kaatopaikkojen jälkihoitovarausta tehtiin 1,0 M€ ja purettiin 0,4 M€. Varaus ei ole verotuksessa vähennyskelpoinen erä.

Käsittelyvarausta tehtiin vastaanotetuista, mutta käsittelemättömistä jätteistä. Käsittelyvarauksen lisäys tilikaudella oli 0,2 M€ euroa.

Tunnusluvut liiketoiminnasta sekä taloudellisesta asemasta ja tuloksesta

	2017	2016	2015
liikevaihto €	16 956 950	15 722 820	14 379 522
liikevoitto tai -tappio	-353 194	607 346	572 623
liikevoitto /- tappio %	-2,1 %	3,9 %	4,0 %
oman pääoman tuotto %	-11,1 %	6,3 %	10,5 %
omavaraisuusaste %	13,3 %	15,3 %	19,7 %

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä, merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Liikevaihdoksi vuodelle 2018 on budjetoitu 17,4 M€ ja tilikauden voitoksi 0,3 M€. Talouden kehittymiseen liittyy merkittäviä liiketoimintariskejä, erityisesti lajittelulaitoksen toimivuuteen. Lisäksi jätteestä valmistettujen tuotteiden (SRF-polttoaine ja puumurske) hinnat markkinoilla ovat muuttuneet viimeisen puolen vuoden aikana epäedulliseen suuntaan. Yhtiö on varautunut muutoksiin tekemällä pitkäkestoisia sopimuksia, joilla ehkäistään äkillisiä muutoksia tulovirtaan. Käsittelymaksuja ja ekomaksua korotettiin vuodelle 2018.

Merkittäviä epävarmuustekijöitä liittyy tuleviin lainsäädännön muutoksiin. Uusi hankintalaki tuli voimaan 1.1.2017. Laki rajoittaa merkittävästi kuntien sidosyksiköiden toimintaa markkinoilla. Vuonna 2017 jätehuollossa myynti markkinoille sai olla 15 % liikevaihdosta. Vuonna 2018 markkinaehtoisen myynnin raja tippuu 10 %:iin. Yhtiö varautui jo vuoden 2017 aikana tähän muutokseen rajoittamalla markkinaehtoisen myynnin määrää, kuten edellä on kuvattu. Eduskunnassa on vireillä myös jätelain muutos, jonka mukaan kunnan vastuuta rajataan vain asumisessa syntyvään ja kunnan omassa toiminnassa syntyvään yhdyskuntajätteeseen. Jäteläkiesityksessä on myös siirtymäsäännös jätehuollon markkinaehtoiseen myyntiin niin, että 10 %:n ulosmyynnin raja olisi voimassa vuoteen 2029 ja sen jälkeen 5 %. Lakimuutos käsitellään eduskunnassa kevätkaudella 2018.

Tutkimus- ja kehitystoiminta

PHJ on mukana jätealan yhteisissä tutkimus- ja kehitysprojekteissa, kuten jätelaitosyhdistyksen kautta organisoiduissa kehitysprojekteissa.

PHJ käynnisti keväällä 2015 TEKES-rahoitteen hankkeen INKA-Kestävän energiaratkaisun yhteishankinnan Kujalan jätekeskukseen. Lisäksi PHJ osallistui Lahden seudun Kehitys Ladec Oy:n EAKR rahoitteen hankkeeseen YTE Yrittäjävetoinen terminaali, jossa myös tutkittiin jätekeskuksen energiaratkaisuja. Molemmat hankkeet päättyivät vuonna 2017.

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

Tulevaisuuden jätehuollon aluetarpeita varten PHJ on osallistunut yhdessä Päijät-Hämeen liiton, Lahden kaupungin, Lahti Energian, Labion ja Ladecin kanssa seudullisen kierrätyspuiston sijaintipaikkaselvitykseen.

Tutkimus- ja kehitystoiminnan kulujen osuus yhtiön liikevaihdosta, %

2017	2016	2015	2014
1,7	1,3	1,5	1,6

Tunnusluvut ja muut tiedot henkilöstöstä

	2017	2016	2015	2014
henkilöstön määrä, kokonaistyöllistyvyys henkilötyövuosina	40,0	36,5	36,3	37,0
palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma, euroa	2 033 546,44	1 887 524	1 749 389	1 752 381

Selvitys henkilökunnan ja johdon palkitsemisesta

PHJ:n koko henkilökunnalle on käytössä tulospalkkiojärjestelmä, jossa myös toimitusjohtaja ja muu johtoryhmä ovat mukana. Tulospalkkiota maksetaan yhtiön strategiaan perustuvien konkreettisten tavoitteiden toteutumisen perusteella. Järjestelmän periaatteista ja palkkioiden maksamisesta päättää yhtiön hallitus. Tulospalkkio maksetaan saman suuruisena kaikille ottaen huomioon poissaolot. Tulospalkkiokriteereitä tarkistettiin v. 2017.

Toimitusjohtajalle ja muulle johtoryhmälle maksetaan lisäksi kannustepalkkiota uusien palvelutuotteiden kolmen (3) ensimmäisen vuoden tuloksesta. Jos uusi palvelutuote ”jäädä eloon” ja on kannattava, siitä palkitaan. Palkkioperuste on johdettu yhtiön strategisesta tavoitteesta hyödyntää jätehuolto-osaamista liiketoiminnan kasvattamisessa. Hallitus päättää kannustepalkkiojärjestelmässä mukana olevat uudet palvelutuotteet ja päättää palkkion maksamisesta. Henkilökohtaisen kannustepalkkion maksimimäärä on 15 000 euroa/vuosi /palvelutuote/henkilö. Kannustepalkkio otettiin käyttöön v. 2012.

Palkat ja palkkiot on eritelty henkilöstöä koskevissa liitetiedoissa.

Osakassopimus, yhtiön hallitus ja tilintarkastajat

Yhtiön yhteistyö- ja osakassopimusta muutettiin v. 2017 omistajakuntien yhteisillä päätöksillä. Muutos koski hallituspaikkojen jakautumista johtuen Lahden ja Nastolan yhdistymisestä. Osakassopimuksen muutoksen käsittelystä johtuen hallituksen jäsenet eivät vaihtuneet keväällä yhtiökokouksessa, vaan ylimääräisessä yhtiökokouksessa syyskuussa. Uuden sopimuksen mukaan hallituspaikat (7 hallituksen jäsentä) jakautuvat siten, että Lahden kaupungilla on kolme hallituspaikkaa, Heinolalla, Hollolalla ja Orimattilalla kullakin aina yksi hallituspaikka ja Asikkalalla, Padasjoella, Sysmällä ja Kärkölällä yhteensä yksi hallituspaikka vuorovuosin.

Hallitus piti vuonna 2017 yhteensä 11 kokousta. Hallituksen jäsenistä kolme vaihtui ylimääräisessä yhtiökokouksessa 19.9.2017.

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

Vuoden 2017 yhtiökokouksessa vaihtui yhtiön tilintarkastusyhteisö, joka on KPMG Oy Ab, vastuullisena tilintarkastajana Tapani Huopainen. Vastuutilintarkastajaksi vaihtui tammikuussa 2018 JHT, HT Esko Säilä.

Hallituksen jäsenet 1.1.2017 - 19.9.2017, kotikunta ja läsnäolo kokouksissa

Lanu Jussi, puheenjohtaja, Lahti	7/7
Metsänen Harri, varapuheenjohtaja, Lahti	5/7
Aartolahti Jouko, Sysmä	7/7
Fabritius Markku, Myrskylä	7/7
Heikkilä Hannu, Hollola	6/7
Lindgren Sinikka, Orimattila	6/7
Moilanen Pekka, Heinola	5/7

Hallituksen jäsenet 19.9.2017 - 31.12.2017, kotikunta ja läsnäolo kokouksissa

Lanu Jussi, puheenjohtaja, Lahti	4/4
Tähkänen Juha, varapuheenjohtaja, Heinola	4/4
Aartolahti Jouko, Sysmä	4/4
Fabritius Markku, Myrskylä	4/4
Heikkilä Hannu, Hollola	4/4
Koskela Markku, Orimattila	4/4
Nikkanen Arja, Lahti	3/4

Ympäristöriskien hallinta ja ympäristövastuut

Yhtiöllä on käytössä v. 2007 sertifioitu toimintajärjestelmä, joka sisältää laadunhallinnan sekä ympäristö- ja turvallisuusasiat. Uusintasertifioinnit on tehty vuosina 2010 ja 2013 ja 2016.

Yhtiö on varautunut jätelain ja ympäristölupien mukaisiin kaatopaikkojen jälkihoitovelvoitteisiin tekemällä vuosittain kirjanpidossa pakollisen jälkihoitovaruksen. Varauksen muutokset on eritelty taseen liitetiedoissa. Jälkihoitokulut muodostuvat pääosin Lahden Kujalan suljetun sekä käytössä olevan kaatopaikan laskennallisista lopettamiskuluista ja vesienkäsittely- ja tarkkailukuluista. Lisäksi Heinolan ja Hollolan suljettujen kaatopaikkojen vesienkäsittely- ja tarkkailukulut katetaan varauksesta. Vastuiden suuruus on vuoteen 2054 n.12,0 M€. Jälkihoitovarausten käyttösuunnitelmat ja varauksen riittävyys tarkistetaan vuosittain.

Kujalan jätekeskuksen ympäristöluvan (17.11.2016) mukainen 5 000 000 euron vakuus on otettu pankkitakauksena Nordea pankista.

Lahden kaupungin talousarviokirjassa 2017 yhtiölle asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Tavoite: Jätehuolto-osaamisen kehittäminen kasvuhakuiseksi palveluliiketoiminnaksi, valmistautuminen uuden hankintalain mukaiseen toimintaan siten, että samalla vahvistetaan markkinaehtoista kierrätysliiketoimintaa Päijät-Hämeessä.

- PHJ:n koko toiminta on jätehuollon palveluliiketoimintaa asukkaille ja yrityksille. Liikevaihto kasvoi 7,8 %. Asukkaiden jätehuoltopalveluissa uutena toimintona alkoi 1.7.2017 Kärkölän ja Orimattilan Artjärven seka- ja energiajätteiden sekä

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

- Heinolan ja Orimattilan taajamien biojätteiden kilpailutettujen jätekuljetusten hoito sisältäen asiakaspalvelun, ajonohjauksen ja laskutuksen.
- Erikseen seuratun palvelumyynnin liikevaihto oli 1,2 M€ (0,6 M€ v. 2016). Pääosa palvelumyynnistä oli Rälssin maanvastaanottoalueen hoitopalvelua Lahden kaupungille. Palvelu alkoi loppuvuodesta 2016.
- Uuteen hankintalakiin valmistauduttiin rajoittamalla markkinaehtoisten jätteen vastaanottoa ja käsittelyä niiden jätteiden osalta, joissa on tarjolla markkinaehtoista palvelua alueella.

Tavoite: Korkea yhdyskuntajätteen hyödyntämisaste ja energiahyötykäyttö sekä näihin liittyvän yhteistyön kehittäminen

- PHJ:n vastaanottamasta kokonaisjättemäärästä (ilman puhtaita maita) hyödynnettiin 94 % (92 % v.2016). PHJ:n kautta kulkeneen yhdyskuntajätteen hyödyntämisaste oli 95 %, josta energiahyödyntäminen oli 63 % ja materiaalihyödyntäminen 32 %. Energijätteestä valmistettua polttoainetta sekä puumursketta toimitetaan Lahti Energialle ja muille voimalaitoksille energiahyötykäyttöön.

Lahden kaupunkistrategian toteutuminen yhtiön toiminnassa

Lahden kaupunkistrategian mukaan *"Menestymme kansainvälisesti rohkeana ihmisten ja yritysten ympäristökaupunkina yhteistyössä, avoimesti ja vastuullisesti"*

- PHJ toimii aktiivisesti kiertotalouden edelläkävijänä. Tärkein toimenpide 2017 oli LATE-lajittelulaitoksen käyttöönotto edistämään materiaalikierrätystä. Laitos on Suomessa ensimmäinen näin laajasti eri materiaalivirtoja käsittelevä laitostekonaisuus.
- PHJ toimii aktiivisena alustana yrityksille Kujalan teollisessa symbioosissa tarjoamalla mm. infrapalveluita (vaakapalvelut, vesienkäsittely, tarkkailut) ja jätteen käsittelypalveluita. Vastaavasti Kujalassa toimivat yritykset käsittelevät PHJ:n vastaanottamia jätteitä teollisen symbioosin periaatteiden mukaisesti: *Toisen jäte on toisen raaka-aine*
- PHJ toteuttaa säännöllisesti asiakastyytyväisyyskyselyitä. Asiakkaat antoivat PHJ:n palveluista v. 2017, kuten aikaisemminkin, erittäin hyviä arvosanoja (asteikko 1-5): Kujalan ammattiautoilijat 4,17; Jäteasema Pillerin asiakkaat 4,45; Orimattilan jäteaseman asiakkaat 4,23.

Ympäristötavoitteiden toteutuminen

Lahden kaupungin konserniohjeen mukaisesti PHJ on asettanut itselleen vähintään kaksi mittavaa ympäristötavoitetta. Jätehuollon merkittävimmät suorat ympäristövaikutukset aiheutuvat kaatopaikkakaasuista ja likaisista suotovesistä. Tavoitteet ja tulokset 2017:

- hallittu vesienkäsittely, ei ylivuotoa maastoon Kujalasta: Tulos 0 m³
- Kujalan ympäristössä havaittujen hajupäivien yhteenlaskettu määrä alle 50 päivää vuodessa (PHJ:n aiheuttamat + tunnistamattomat hajut suhteutettuna): Tulos 53 hajupäivää

Lahden kaupungin hankintaohjelman toteutuminen

PHJ noudattaa lakia julkisista hankinnoista. Pienhankinnoissa käytetään tarpeen mukaan Hankinta Sampoa. Hankinnat on ohjeistettu sisäisessä hankintaohjeessa, jossa on huomioitu kau-

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6

pungin hankintaohjeen periaatteita mm. laatu- ja ympäristöasioiden huomioon ottamisessa. Vuosina 2016 - 2017 PHJ kävi yhteensä 17 eri yrityksen kanssa markkinavuoropuhelua liittyen Kujalan tuleviin energiaratkaisuihin (aurinkopaneelit, jätteen kuivaus, hajautettu energiantuotanto).

Osakkeiden määrä ja yhtiöjärjestyksen määräykset

	2016	2015	2014	2013
osakkeiden määrä, kpl (1 ääni/osake)	268	268	268	268

Yhtiön osakkeita rasittavat yhtiöjärjestyksen mukaiset suostumus- ja lunastuslausekkeet.

Hallituksen esitys yhtiön tilikauden tappiota koskeviksi toimenpiteiksi

Hallitus esittää, että tilikauden tappio kirjataan tilille tilikauden voitto/tappio.

Voitonjakokelpoiset varat tilinpäätöksessä ovat 1 764 527,95 euroa. Voitonjakokelpoisista varoista on vähennetty tilikauden tappio -329 646,95 euroa. Yhtiön taloudellisessa tilanteessa ei ole tilikauden päättymisen jälkeen tapahtunut olennaisia muutoksia eikä myöskään OYL:n 13.2 §:ssä tarkoitettu maksukykyisyydesti vaikuta voitonjakokelpoisten varojen määrään. Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinkona jaetaan voitonjakokelpoisista varoista 933,00 euroa osakkeelle eli yhteensä 250 044,00 euroa ja vapaaseen omaan pääomaan jätetään 1 514 483,95 euroa.

TULOSLASKELMA

	1.1. - 31.12.2017	1.1.-31.12.2016
LIKEVAIHTO	16 956 950,37	15 723 819,97
Liiketoiminnan muut tuotot	638 738,34	589 521,54
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-738 257,12	-607 841,05
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	130 859,75	0,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat yhteensä	-607 397,37	-607 841,05
Ulkopuoliset palvelut	-9 908 654,28	-7 841 794,62
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-10 516 051,65	-8 449 635,67
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 033 546,44	-1 887 524,18
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-381 240,12	-347 259,84
Muut henkilösivukulut	-55 237,42	-96 616,34
Henkilösivukulut yhteensä	-436 477,54	-443 876,18
Henkilöstökulut yhteensä	-2 470 023,98	-2 331 400,36
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 634 242,20	-1 764 405,64
Liiketoiminnan muut kulut	-3 328 565,05	-3 160 553,50
LIKEVOITTO	-353 194,17	607 346,34
Rahoitustuotot ja -kulut		
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista		
Muilta	3 170,00	910,00
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	2,03	3,43
Muilta	184 031,01	188 019,27
Muut korko- ja rahoitustuotot yhteensä	184 033,04	188 022,70
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-167 119,97	-164 241,81
Muille	-22 018,89	-4 712,03
Korkokulut ja muut rahoituskulut yhteensä	-189 138,86	-168 953,84
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 935,82	19 978,86
TULOS ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	-355 129,99	627 325,20
Tilinpäätössiirrot		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	144 425,03	278 136,12
Tuloverot	-118 941,99	-343 166,87
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-329 646,95	562 294,45

PHJPÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6
TASE**TASE****31.12.2017****31.12.2016****VASTAAVAA****PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

50 220,65

6 318,26

Aineettomat hyödykkeet yhteensä

50 220,65

6 318,26

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

77 827,22

77 827,22

Rakennukset ja rakennelmat

9 989 977,89

7 463 471,74

Koneet ja kalusto

7 082 364,36

1 946 996,73

Muut aineelliset hyödykkeet

1 404 055,40

1 235 226,72

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

158 327,08

9 094 727,55

Aineelliset hyödykkeet yhteensä

18 712 551,95

19 818 249,96

Sijoitukset

Osuudet omistusyhteisyriyksissä

1 000 000,00

1 000 000,00

Saamiset omistusyhteisyriyksiltä

4 305 538,44

4 742 769,22

Muut osakkeet ja osuudet

8 081,09

8 081,09

Muut saamiset

160 250,00

160 250,00

Sijoitukset yhteensä

5 473 869,53

5 911 100,31

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ**24 236 642,13****25 735 668,53****VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet

130 859,75

Vaihto-omaisuus yhteensä

130 859,75

Pitkäaikaiset saamiset

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

65 805,60

20 000,00

Pitkäaikaiset saamiset yhteensä

65 805,60

20 000,00

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset

1 447 785,54

1 317 079,03

Saamiset saman konsernin yrityksiltä

802 824,92

2 628 224,71

Saamiset omistusyhteisyriyksiltä

65 667,42

91 735,51

Muut saamiset

1 639 598,93

150 615,06

Siirtosaamiset

833 546,37

30 923,97

Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

4 789 423,18

4 218 578,28

Rahat ja pankkisaamiset

373 523,96

164 954,80

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ**5 359 612,49****4 403 533,08****VASTAAVAA YHTEENSÄ****29 596 254,62****30 139 201,61**

PHJPÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY
Y-tunnus 0937458-6
TASE**TASE****31.12.2017****31.12.2016****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Osakepääoma	1 876 000,00	1 876 000,00
Vararahasto (oy)	284 402,08	284 402,08
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	2 094 174,90	1 781 924,45
Tilikauden voitto (tappio)	-329 646,95	562 294,45
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	3 924 930,03	4 504 620,98

TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

Poistoero	0,00	144 425,03
TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ YHTEENSÄ	0,00	144 425,03

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	3 904 211,21	3 101 201,78
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	3 904 211,21	3 101 201,78

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat saman konsernin yrityksille	16 719 475,00	18 256 405,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	16 719 475,00	18 256 405,00

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lainat rahoituslaitoksilta		
Saadut ennakot	420,05	809,64
Ostovelat	1 860 199,15	1 077 963,56
Velat saman konsernin yrityksille	1 772 149,74	1 410 485,06
Velat omistusyhteisyriyksille	65 062,01	185 555,03
Muut velat	550 427,49	653 417,16
Siirtovelat	799 379,94	804 318,37
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	5 047 638,38	4 132 548,82

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ**21 767 113,38****22 388 953,82****VASTATTAVAA YHTEENSÄ****29 596 254,62****30 139 201,61**

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2016
Liiketoiminnan rahavirta		
Voitto/Tappio ennen satunnaisia eriä	-355 129,99	627 325,20
Tuotot ja kulut joihin ei liity maksutapahtumaa:		
Suunnitelman mukaiset poistot	1 634 242,20	1 764 405,64
Siirtyvien palkkojen lisäys (+) ja vähennys(-)	-1 447,58	95 287,30
Pakollisten varausten lisäys (+) ja vähennys (-)	803 009,43	841 666,65
Muut oikaisut:		
Rahoitus tuotot(-) ja kulut(+)	1 935,82	-19 978,86
Käyttöomaisuuden myyntivoitot(-) ja -tappiot(+)	-130,32	-12 490,16
Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta	2 082 479,56	3 296 215,77
Käyttöpääoman muutos:		
Konsernitilisaamisen lisäys(-) ja vähennys(+)	1 768 825,54	-2 217 443,47
Konsernitilivelan lisäys (+) ja vähennys (-)	0,00	-727 966,94
Pitkäaikaisten korottomien saamisten lis. (-)/väh.(+)	-45 805,60	0,00
Vaihto-omaisuuden lisäys (-) ja vähennys (+)	-130 859,75	
Lyhytaikaisten korottomien saamisten lis.(-)/väh.(+)	-2 252 658,75	-225 219,01
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lis.(+)/väh.(-)	715 131,25	342 216,91
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	2 137 112,25	467 803,26
Saadut osingot	3 170,00	910,00
Maksetut korot	-264 765,71	-152 842,84
Saadut korot liiketoiminnasta	22 206,91	9 485,96
Maksetut välittömät verot	-264 165,25	-219 053,28
Saadut ennakonpalautukset	0,00	105 535,21
Liiketoiminnan rahavirta (A)	1 633 558,20	211 838,31
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-524 934,55	-7 634 627,63
Aineellisten hyödykkeiden luovutustulot	130,32	32 190,16
Investoinnit muihin sijoituksiin	0,00	-61 440,00
Lainasaamisten takaisinmaksut	437 230,78	437 230,78
Saadut korot investoinneista	164 892,41	151 572,18
Investointien rahavirta (B)	77 318,96	-7 075 074,51
Rahoituksen rahavirta		
Lyhytaikaisten lainojen nostot	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen nostot	0,00	8 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut	-1 252 264,00	-829 666,00
Maksetut osingot	-250 044,00	-240 128,00
Rahoituksen rahavirta (C)	-1 502 308,00	6 930 206,00
Rahavarojen muutos (A+B+C)	208 569,16	66 969,80
Rahavarat tilikauden alussa	164 954,80	97 985,00
Rahavarat tilikauden lopussa	373 523,96	164 954,80

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Arvostusperiaatteet ja -menetelmät

Yhtiön pysyviin vastaaviin merkityt aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on arvostettu suunnitelmapoistoin ja avustuksin vähennettyyn hankintamenoonsa.

Saamisiin merkityt myynti-, laina- ja muut saamiset on arvostettu nimellisarvoonsa tai tätä alhaisempaan todennäköiseen arvoonsa. Velat on arvostettu nimellisarvoonsa.

Jätelain 44 §:n mukaisen kirjanpidon eriyttämisen yleiset periaatteet

Kirjanpidon eriyttämisessä pyritään noudattamaan aiheuttamisperiaatetta toiminnan tuloksen jakamisessa kunnan vastuulla olevaan ja markkinaehtoiseen jätehuoltoon.

1. Käsittely- ym. maksujen ja tulojen sekä myyntitulojen (palveluiden myynti, ulosmyynti) jakoperusteena on käytetty sisään tulevia jätemääriä / liikevaihtoa / liiketoiminnan muita tuottoja
2. Toiminnan kustannusten jakoperusteet
 - Kustannukset on mahdollisuuksien mukaan kohdistettu suoraan joko lakisääteiseen tai markkinaehtoiseen toimintaan
 - Yhteiset käsittelykustannukset on jaettu käsittelyyn tulevien jätemäärien alkuperän mukaisesti
 - Muut yhteiset kustannukset (hallinnon ym. vastaavien toimintojen kustannukset) on jaettu yhtiön lakisääteisen ja markkinaehtoisen toiminnan liikevaihdon mukaisessa suhteessa
3. Rahoitustuotot ja -kulut
 - on mahdollisuuksien mukaan kohdistettu suoraan joko lakisääteiseen tai markkinaehtoiseen toimintaan
 - muut on jaettu yhtiön lakisääteisen ja markkinaehtoisen toiminnan liikevaihdon suhteessa
4. Tilinpäätössiirrot on jaettu yhtiön lakisääteisen ja markkinaehtoisen toiminnan liikevaihdon suhteessa
5. Tuloverot on jaettu yhtiön lakisääteisen ja markkinaehtoisen toiminnan verotettavan tulon suhteessa

Jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Suunnitelman mukaisten poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Kujalan uusi kaatopaikka poistetaan täyttöasteen mukaisesti, muut suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina hyödykkeiden arvioidun taloudellisen käyttöiän perusteella. Poistot on tehty hyödykkeen käyttöönottovuodesta alkaen.

Poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot

Atk-ohjelmat	3-5 v	33,33 - 20 %
--------------	-------	--------------

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset ja rakennelmat

Konehalli, vaakarakennus, jäteasema Pilleri	20 v	5 %
MURRE-murskauslaitos	20 v	5 %
Kujalan käsittelykentät	8 v	12,50 %
Kujalan toimistorakennus	30 v	3,34 %
LATE-lajittelulaitos	30 v	3,34 %
Nestemäisten jätteiden käsittelylaitos	15 v	6,67 %
Käsittelyhalli	15 v	6,67 %
Jäteasemien rakennukset	10-15 v	10 - 6,67 %
Rakennusten tekniset laitteet	5-10 v	20 - 10 %
Vaakakatokset	20 v	5 %
Rakennelmat	5-10 v	20 - 10 %

Koneet ja kalusto

Koneet ja kalusto	3-10 v	33,33 - 10 %
-------------------	--------	--------------

Muut aineelliset hyödykkeet

Pintarakenteet ja asfaltoinnit	8 v	12,50 %
Kaasunkeräysjärjestelmä	10 v	10 %
Jäteasemien vastaanottoalueet	15 v	6,67 %
Kujalan uusi kaatopaikka	täyttöasteen mukaan	
Vesien johtamisjärjestelmä ja tasausaltaat	20v	5 %
Vesienhallintajärjestelmä	10v	10 %
Muut aineelliset hyödykkeet ja rakenteet	5-10v	20 - 10 %
Maisemapenger	30v	3,34 %

Tutkimus- ja kehittämismenot

Kehitystoiminnan kulut on kirjattu vuosikuluiksi niiden syntymisvuonna.

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Tiedot ilmenevät kohdasta Jaksotuseriaatteet ja menetelmät.

Tuloslaskelman liiketoiminnan muut tuotot

	2017	2016
Vuokratuotot	235 386,90	219 802,48
Saadut avustukset	97 582,65	40 749,34
Muut liiketoiminnan tuotot	305 768,79	328 969,72
Liiketoiminnan muut tuotot 31.12.	638 738,34	589 521,54

Tuloslaskelmaan sisältyvät pakollisten varausten muutokset ja jäteverokulut

	2017	2016
Ulkopuoliset palvelut		
Jälkihoitovarausten muutos	-591 090,41	-493 554,65
Käsittelyvarausten muutos	-211 919,02	-348 112,00
Liiketoiminnan muut kulut		
Jäteverokulut	-701 050,00	-846 320,00

Pakollisten varausten käsittely on esitetty taseen liitetiedoissa. Jätteenkäsittelymaksuihin sisältyvät jäteverolain mukaiset vero-osuudet on kirjattu liikevaihtoon. Maksettavat jäteverot on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Vero tilitetään jälkikäteen 3kk:n jaksoissa vastaanotetun kaatopaikalle sijoitetun jätemäärän mukaisesti. Jätevero oli tilikaudella 70 euroa /tonni kaatopaikalle sijoitettavaa jäteverollista jätettä.

Tuloslaskelman rahoitustuotot ja -kulut

	2017	2016
Osinkotuotot	3 170,00	910,00
Korkotuotot	176 614,04	186 866,36
Rahoitustuotot	7 419,00	1 156,34
Korkokulut	-168 245,89	-165 361,14
Rahoituskulut	-20 892,97	-3 592,70
Yhteensä	-1 935,82	19 978,86

Lakisääteisen ja markkinaehtoisen toiminnan erittely

Lakisääteinen toiminta	2017	2016
Tuotot	16 055 411,53	14 164 306,73
Kulut	-16 353 861,40	13 554 968,74
Tulos	-298 449,87	609 337,99
Markkinaehtoinen toiminta	2017	2016
Tuotot	1 727 480,22	2 337 967,48
Kulut	-1 758 677,30	2 385 011,02
Tulos	-31 197,08	- 47 043,54

TASEEN LIITETIEDOT
Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Verojaksotus 2017	15 146,85	
Jätevero 2015 ja 2016 jälkiverotus	573 542,09	
Tukihakemukset	63 651,39	
Kelakorvaukset	8 707,95	6 760,12
Myyntituotot	87 607,80	
Tukisaamiset		10 084,89
Muut	84 890,29	14 078,96
Siirtosaamiset 31.12.	833 546,37	30 923,97

Siirtosaamisiin sisältyy Kujalan käytöstä poistetun kaatopaikan ns. Länsipään saneeraukseen käytetyn jätelasin vuosilta 2015 ja 2016 maksetut jäteverojen jälkiverotuksen mukaiset jäteverot viivästyseuraamuksineen. Jätelasin jäteverollisuuteen liittyy erilainen näkemys verottajan kanssa. Asia on edennyt sekä hallinnollisella puolella että rikosasiana. Hallinnollisella puolella jälkiverotuksesta on tehty oikaisupyyntö Verohallinnolle. Syyttäjä on nostanut 5.1.2018 syytteen, jossa toimitusjohtajaa ja toista henkilöä syytetään törkeästä veropetoksesta. Vastajaat tulevat vaatimaan syytteen hylkäämistä.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkävaikutteiset menot
Kirjanpitoarvo 1.1.	6 318,26
Hankintameno 1.1.	151 204,09
Lisäykset tilikauden aikana	43 740,31
Siirto erien välillä	10 325,00
Vähennykset tilikauden aikana	-
Hankintameno 31.12.	205 269,40
Kertyneet sm-poistot 1.1.	144 885,83
Vähennyksiin kohdistuneet poistot	-
Tilikauden poistot	10 162,92
Kertyneet sm-poistot 31.12.	155 048,75
Kirjanpitoarvo 31.12.	50 220,65
Poistoero 1.1.	1 675,73
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	2 326,40
Poistoero 31.12.	4 002,13

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesi-alueet liittymismaksut	Rakennukset ja ra- kennelmat	
Kirjanpitoarvo 1.1.	77 827,22	7 463 471,74	
Hankintameno 1.1.	77 827,22	15 038 191,18	
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	14 053,79	
Siirto erien välillä	-	3 200 813,73	
Vähennykset tilikauden aikana	-	-	
Hankintameno 31.12.	77 827,22	18 253 058,70	
Kertyneet sm-poistot 1.1.	-	7 574 719,44	
Vähennyksiin kohdistuneet poistot	-	-	
Tilikauden poistot	-	688 361,37	
Kertyneet sm-poistot 31.12.	-	8 263 080,81	
Kirjanpitoarvo 31.12.	77 827,22	9 989 977,89	
Poistoero 1.1.	-	117 451,74	
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	-	119 816,09	
Poistoero 31.12.	-	237 267,83	
	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 946 996,73	1 235 226,72	
Hankintameno 1.1.	6 069 365,28	4 869 176,77	
Lisäykset tilikauden aikana	231 468,87	363 460,90	
Siirto erien välillä	5 856 658,40	731,05	
Vähennykset tilikauden aikana	-233 488,47	-	
Hankintameno 31.12.	11 924 004,08	5 233 368,72	
Kertyneet sm-poistot 1.1.	4 122 368,55	3 633 950,05	
Vähennyksiin kohdistuneet poistot	21 083,47	-	
Tilikauden poistot	740 354,64	195 363,27	
Kertyneet sm-poistot 31.12.	4 841 639,72	3 829 313,32	
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 082 364,36	1 404 055,40	
Poistoero 1.1.	423 462,46	-398 164,90	
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	-423 962,43	157 394,91	
Poistoero 31.12.	-499,97	-240 769,99	
	Keskeneräiset han- kinnat	YHTEENSÄ	
Kirjanpitoarvo 1.1.	9 094 727,55	19 824 568,22	
Hankintameno 1.1.	9 094 727,55	35 300 492,09	
Lisäykset tilikauden aikana	134 330,23	787 054,10	
Siirto erien välillä	-9 070 730,70	2 202,52	
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-233 488,47	
Hankintameno 31.12.	158 327,08	35 851 855,20	
Kertyneet sm-poistot 1.1.	-	15 475 923,87	
Vähennyksiin kohdistuneet poistot	-	21 083,47	
Tilikauden poistot	-	1 634 242,20	
Kertyneet sm-poistot 31.12.	-	17 089 082,60	
Kirjanpitoarvo 31.12.	158 327,08	18 762 772,60	
Poistoero 1.1.	-	144 425,03	
Poistoeron muutos 1.1.-31.12.	-	-144 425,03	
Poistoero 31.12.	-	0,00	

Erittely muut saamiset -erän muutoksista

	2017	2016
Arvonlisäverosaamiset	205 929,95	
Vahingonkorvaussaamiset	1 184 242,29	10 079,76
Lahden kaupunki lumen- ja maanvastaanotto tilitettävät maksutulosaamiset	247 576,90	138 315,55
Muut saamiset	1 849,79	2 219,75
Muut saamiset 31.12.	1 639 598,93	150 615,06

Erittely oman pääoman muutoksista

	2017	2016
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	1 876 000,00	1 876 000,00
Osakepääoma 31.12.	1 876 000,00	1 876 000,00
Vararahasto 1.1.	284 402,08	284 402,08
Vararahasto 31.12.	284 402,08	284 402,08
Sidottu oma pääoma yhteensä	2 160 402,08	2 160 402,08
Vapaa oma pääoma		
Voitto edellisiltä tilikausilta 1.1.	2 344 218,90	2 022 052,45
Osingonjako	-250 044,00	-240 128,00
Edellisiin tilikausiin kohdistuvat oikaisut		
Tilikauden voitto	-329 646,95	562 294,45
Vapaa oma pääoma yhteensä = voitonjakokelpoiset varat	1 764 527,95	2 344 218,90
Oma pääoma yhteensä	3 924 930,03	4 504 620,98

Yli 5 vuoden päästä erääntyvä vieras pääoma

	2017	2016
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat saman konsernin yrityksille	10 571 755,00	12 108 685,00

Pakolliset varaukset

	2017	2016
Jälkihoitovaraus tilikauden alussa	2 466 194,78	1 972 640,13
Varauksen lisäys tilikaudella	959 152,91	916 603,04
Varauksen käyttö tilikauden aikana	-368 062,50	-423 048,39
Jälkihoitovaraus tilikauden lopussa	3 057 285,19	2 466 194,78

Ympäristöluvan mukaisia jälkihoitovelvoitteita vastaava varaus kirjataan vuosittain pakollisena varauksena. Ekomaksusta on kirjattu jälkihoitovarausta 0,350 M€, kaatopaikalle sijoitetuista jätteistä 0,286 M€ euroa, LATElle vastaanotetuista jätteistä 0,312 M€, kaasunkeräyksen tuotosta 0,011 M€ sekä Hollolan maanvastaanottoalueen vastaanottomaksuista 0,001 M€. Kirjaukset perustuvat laskennallisiin vastuisiin. Toteutetut jälkihoitokulut katetaan varauksesta. Jälkihoitovaraus on verotuksessa vähennyskelpoton erä. Jälkihoidon lisäksi yhtiöllä on kaatopaikoille sulkemisen jälkeen 30 vuoden seurantavelvoite.

	2017	2016
Käsittelyvaraus tilikauden alussa	635 007,00	286 895,00
Varauksen muutos tilikaudella	211 919,02	348 112,00
Käsittelyvaraus tilikauden lopussa	846 926,02	635 007,00

Käsittelyvarauksena on kirjattu vastaanotettujen, mutta vielä käsittelemättä olevien pilaantuneiden maiden, betonien ja muiden jätteiden käsittelyvastuita vastaava kuluerä. Käsittelyvaraus on verotuksessa vähennyskelvoton erä.

Muihin velkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Velat työnantajasuorituksista	92 133,14	106 332,64
Jäteverovelka	89 180,00	306 740,00
Arvonlisäverovelka	0,00	101 568,95
Tilitettävät maksutulot Lahden kaupunki	369 114,35	138 648,89
Muut lyhytaikaiset velat	0,00	126,68
Muut velat 31.12.	550 427,49	653 417,16

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2017	2016
Lomapalkat ja palkkavelat sosiaalikuluineen	577 017,06	578 464,64
Ostovelat	163 402,61	
Metallihyvityksien oikaisu vuosilta 2016 ja 2017	10 207,21	
Tuloverot		130 076,41
Muut	48 753,06	95 777,32
Siirtovelat 31.12.	799 379,94	804 318,37

KONSERNITIEDOT

Konsernin tiedot

Yhtiö kuuluu tytäryhtiönä Lahden kaupunkikonserniin. Lahden kaupungin omistusosuus yhtiöstä 31.12.2017 oli 58,6 %. Lahden kaupungin konsernitilinpäätös on saatavissa kaupunginkansliasta, os. Harjukatu 31, 15100 Lahti.

Omistusyhteisyydet

LABIO Oy kotipaikka Lahti, Y-tunnus 1860042-6. PHJ:n omistusosuus 40 %. LABIO Oy:n emoyhtiö on Lahti Aqua Oy, joka kuuluu Lahden kaupunkikonserniin. Yhtiön tilikausi päättyi 31.12.2017. Tilikauden voitto oli 68 102,32 euroa.

Yhtiö on 26.6.2013 myöntänyt osakeyhtiölain 12 luvun mukaisen 1 200 000,00 euron pääomallainan LABIO Oy:lle, jolloin pääoman ja koron maksamisesta ei anneta vakuutta. Laina-aika on 15 vuotta. Lainan pääomaa lyhennetään ja korkoa maksetaan osakeyhtiölain 12 luvussa asetetuina rajoituksina. Mikäli korkoa ei voida maksaa tai sitä maksetaan vain osittain, siirtyy maksamaton korko seuraavaan maksun edellytykset täyttämään eräpäivään. Pääomallainasta ei ole saatu vakuutta. Lainan korko on 5,047 %. Kokonaiskorko on voimassa velan nostopäivästä 10 vuoden korkojakson loppuun asti. Velkaa lyhennetään puolivuositain ja ensimmäisen kerran 30.5.2016 mikäli yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomallainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneel-

tä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän.

Yhtiö on 30.12.2015 myöntänyt osakeyhtiölain 12 luvun mukaisen 1 680 000,00 euron pääomallain LABIO Oy:lle, jolloin pääoman ja koron maksamisesta ei anneta vakuutta. Laina-aika on 10 vuotta. Lainan pääomaa lyhennetään ja korkoa maksetaan osakeyhtiölain 12 luvussa asetetuina rajoituksina. Mikäli korkoa ei voida maksaa tai sitä maksetaan vain osittain, siirtyy maksamaton korko seuraavaan maksun edellytykset täyttämään eräpäivään. Pääomallainasta ei ole saatu vakuutta. Lainan korko on 3,244 %. Kokonaiskorko on voimassa velan nostopäivästä 5 vuoden korkojakson loppuun asti. Velkaa lyhennetään puolivuositain ja ensimmäisen kerran 29.2.2016 mikäli yhtiön vapaan oman pääoman ja kaikkien pääomallainojen määrä maksuhetkellä ylittää yhtiön viimeksi päättyneeltä tilikaudelta vahvistettavan tai sitä uudemman tilinpäätökseen sisältyvän taseen mukaisen tappion määrän.

Lainasaamisten erittely

Saamiset konsernin yhteisöiltä ja omistusyhteisyrittäjiltä

Sijoitukset	2017	2016
Lainasaaminen LABIO Oy	1 946 153,84	2 123 076,92
Pääomallainasaaminen LABIO Oy	2 359 384,60	2 619 692,30
Yhteensä	4 305 538,44	4 742 769,22

Saamisten erittely

Saamiset konsernin yhteisöiltä ja omistusyhteisyrittäjiltä

Pitkäaikaiset	2017	2016
Lainasaamiset	65 805,60	20 000,00
Lyhytaikaiset	2017	2016
Myyntisaamiset	354 201,26	410 777,54
Konsernitilisaaminen	448 617,93	2 217 443,47
Siirtosaamiset	5,73	3,70
Myyntisaamiset LABIO Oy	41 624,24	65 002,88
Siirtosaamiset LABIO Oy	24 043,18	26 732,63
Yhteensä	868 492,34	2 719 960,22

Velkojen erittely

Velat konsernin yhteisöille ja omistusyhteisyrittäjille

Pitkäaikaiset	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	16 719 475,00	18 256 405,00
Lyhytaikaiset	2017	2016
Lainat rahoituslaitoksilta	1 536 930,00	1 252 264,00
Ostovelat	217 154,36	139 459,95
Siirtovelat	18 065,38	18 761,11
Ostovelat LABIO Oy	65 062,01	185 555,03
Yhteensä	18 556 686,75	19 852 445,09

Yhtiökokouksessa 24.5.2000 hyväksytyn Lahden kaupungin konserniohjeen mukaisesti yhtiö on hallituksen päätöksellä 12.4.2001 liittynyt Lahden kaupungin konsernipankin käyttäjäksi. Yhtiön käyttöoikeustilin kulloinenkin saldo on konsernitilisaamista tai konsernitilivelkaa konsernitilinomistajalta eli Lahden kaupungilta.

TULOVEROJA KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2017	2016
Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset		
Pakollisista varauksista	780 842,24	620 240,36
Kirjaamattomat laskennalliset verovelat		
Tilinpäätössiirtojen kertymästä	0,00	28 885,01

VAKUUDET JA VASTUUSITOUMUKSET
Vakuustalletukset

Yhtiö on asettanut omia konsernipankille tehtyjä talletuksia sitoumuksiensa vakuudeksi. Vakuustalletukset on esitetty taseessa lainasaamisissa saman konsernin yrityksiltä.

	2017	2016
Heinolan kaupunki / Heinolan jäteaseman ympäristöluvan mukaiseksi vakuudeksi	10 000,00	10 000,00
Lahden seudun ympäristölautakunta / Hollolan jäteaseman ympäristöluvan mukaiseksi vakuudeksi	5 000,00	5 000,00
Lahden seudun ympäristölautakunta / Hollolan maankaatopaikan ympäristöluvan mukaiseksi vakuudeksi	5 000,00	5 000,00
Lahden kaupunki Kaupunkiympäristön palvelualue Rakennusvalvonta, MURRE toimenpideluvan aloittamisoikeuden vakuus	1 000,00	
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy ja Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy, yhdyskuntajätteen hyödyntäminen Kotkan hyötyvoimalassa 2018-2019	44 805,60	
Yhteensä	65 805,60	20 000,00

Leasingvastuut

	2017	2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	77 523,98	80 209,33
Myöhemmin maksettavat	86 891,98	146 330,65

Vuokravastuut

	2017	2016
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	181 969,27	181 923,13
Myöhemmin maksettavat	2 843 673,98	3 025 186,83

Muut taloudelliset vastuut, joita ei ole merkitty taseeseen

Yhtiö on velvollinen tarkistamaan kiinteistöinvestoinneista tekemiään arvonnisäverovähennyksiä, mikäli kiinteistön verollinen käyttö vähenee tarkistuskauden aikana. Vastuun enimmäismäärä on 1 651 477,88 euroa ja viimeinen tarkistusvuosi on 2026.

Nordea Bank AB, Suomen sivuliike on antanut Hämeen elinkeino, -liikenne ja ympäristökeskukselle Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n puolesta ympäristönsuojelulain 59 §:n tarkoittaman omavelkaisen ta-

kauksen koskien Kujalan ympäristölupaa (ympäristölupa 17.11.2016) asianmukaisen jätehuollon, seurannan, tarkkailun ja toiminnan lopettamisessa tai sen jälkeen tarvittavien toimien varmistamiseksi. Pankin kokonaisvastuu on 5 000 000 euroa. Takaus on voimassa 3.1.2027 saakka.

Nordea Bank AB, Suomen sivuliike on antanut Hämeen elinkeino, -liikenne ja ympäristökeskukselle Päijät-Hämeen Jätehuolto Oy:n puolesta (poikkeuslupalupa 6.7.2017) ympäristönsuojelulain 199 §:n tarkoittaman omavelkaisen takauksen ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Takauksen kokonaisvastuu on 170 000 euroa. Takaus on voimassa 30.6.2018 saakka.

TILINTARKASTAJIEN PALKKIOT

	2017	2016
Tilintarkastus	3 533,95	2 266,00
Todistukset ja lausunnot	2 733,00	0,00
Muut palvelut	1 000,00	
Yhteensä	7 266,95	2 266,00

LÄHIPIIRILIIKETOIMET

Lahden kaupunkikonsernin yhteisöt

	2017	2016
Myynnit	2 404 616,02	2 051 751,22
Vuokratuotot	10 044,00	837,00
Korkotuotot	2,03	3,43
	2017	2016
Ostot	820 320,12	742 557,44
Vuokrakulut	169 485,36	169 485,36
Korkokulut	167 119,97	164 241,81
Yhteensä	3 571 587,50	3 128 876,26

Omistusyhteisyritys Labio Oy

	2017	2016
Myynnit	396 069,00	433 175,82
Vuokratuotot	59 151,60	59 151,60
Korkotuotot	162 202,96	178 153,42
	2017	2016
Ostot	820 826,74	842 995,75
Yhteensä	1 438 250,30	1 513 476,59

Lähipiiriliiketoimet Lahden kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen ja omistusyhteisyritys Labio Oy:n kanssa on toteutettu tavanomaisin kaupallisina ehdoin.

LIITETIEDOT HENKILÖSTÖSTÄ
Henkilöstön määrä (31.12.)

	2017	2016
Toimihenkilöt	15	15
Työntekijät	27	25
Yhteensä	42	40

Palkat, palkkiot ja luontaisedut

	2017	2016
Hallituksen jäsenille maksettujen palkkioiden määrä	16 494,50	14 625,00
Toimitusjohtajalle maksettujen palkkojen määrä	91 960,29	92 181,63
Toimitusjohtajalle tilikaudelta maksettavien tulos- ja kannustepalkkioiden määrä	12 771,00	14 322,00
Toimitusjohtajalle maksettujen luontaisetujen määrä (auto- ja puhelinetu)	10 020,00	9 370,00
Henkilöstölle maksettujen palkkojen määrä	1 775 978,62	1 615 482,66
Henkilöstölle tilikaudelta maksettavien tulospalkkioiden määrä	117 468,00	144 868,00
Henkilöstölle maksettujen luontaisetujen määrä (puhelin- ja autoetuja)	27 028,38	26 675,98

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Kirjanpitokirja	Säilytystapa
Tilinpäätös	Liimasidottuna kirjana
Tase-erittelyt	Liimasidottuna kirjana
Päiväkirjat	CD-levyllä
Pääkirjat	CD-levyllä

Kirjanpito on toteutettu VismaFivaldi ohjelmalla. CD-levyjen aineisto on PDF-muodossa ja HTML-muodossa sisältäen lukuohjelmat MS Windows ympäristöön.

TOSITELAJIT JA TOSITTEIDEN SÄILYTYSTAPA

Tositelajit	Säilytystapa
Pkviennit	Paperitositteina
Tiliote	CD-levyllä
Muistiotositteet	Paperitositteina
Käyttöomaisuuskirjanpito	Paperitositteina
Ostolaskut	CD-levyllä
Myyntilaskut	Sähköisessä arkistossa ja paperitositteina
Palkat	Paperitositteina
Liitetietotositteet	Sähköisessä arkistossa

PHJ

PÄIJÄT-HÄMEEN JÄTEHUOLTO OY

TOIMINTAKERTOMUKSEN JA TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Lahdessa 21. päivänä helmikuuta 2018

Jussi Lanu
Hallituksen puheenjohtaja

Tuula Honkanen
toimitusjohtaja

Jouko Aartolahti

Markku Fabritius

Hannu Heikkilä

Markku Koskela

Arja Nikkanen

Juha Tähkänen

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Lahdessa päivänä kuuta 2018

KPMG Oy Ab
Tilintarkastusyhteisö

Esko Säilä, JHT, HT